

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. minister B. Visser
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Ministerie van Defensie
T.a.v. minister H. Kamp
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Datum

5 oktober 2021

Zaaknummer

2021-000878

Onderwerp

Reactie provincie Gelderland n.a.v.
Brief voortgang programma
Luchtruimherziening 22 juni 2021

Inlichtingen bij

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 3

Geachte minister,

Op 22 juni stuurde u een voortgangsbrief over het programma Luchtruimherziening aan de Tweede Kamer. De ontwikkelingen in het programma Luchtruimherziening zijn van belang voor onze inwoners en ondernemers: De toekomstige indeling van het luchtruim heeft immers effecten op de woon- en leefomgeving en natuur in onze provincie.

Daarom stuurden wij u op 9 maart 2021 een zienswijze over uw ontwerp-voorkeursbeslissing en MER Luchtruimherziening. In onze zienswijze vroegen wij -mede namens onze Gelderse partners- om aandacht voor een aantal voor ons belangrijke onderwerpen zoals de vliegroutes van en naar Lelystad Airport, de inrichting van een vierde naderingspunt en het militaire luchtruimgebruik. Wij gaven ook aan dat wij er van uitgaan dat wij bij het programma worden betrokken, zoals wij eerder ook al aangaven in de Handreiking Samen werken aan het luchtruim.

De inhoud van uw voortgangsbrief van 22 juni 2021 is voor ons en onze Gelderse partners in de regio aanleiding om uw aandacht te vragen voor de volgende onderwerpen.

Vliegroutes Lelystad Airport

In de voortgangsbrief over het programma Luchtruimherziening wordt geen melding gemaakt van herontwerp van de huidige voorgestelde naderings- en vertekroutes (B+routes) van en naar Lelystad Airport. Dit is een belangrijk punt in onze zienswijze op de voorkeursbeslissing over de luchtruimherziening. Tegelijkertijd wordt in uw brief wel melding gemaakt van kleine verbeteringen aan de bestaande routes. Dit baart ons zorgen.

- Gedeputeerde Staten zijn niet voor of tegen de opening van Lelystad Airport. Wij vinden wel dat Lelystad Airport pas kan opengaan als er een oplossing is gevonden voor het laagvliegen boven Gelderland.
- Wij gaan er van uit dat het flexibeler omgaan met de TMA van Schiphol de aanleiding is om – volledig in lijn met de doelstellingen van het programma luchtruimherziening –

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 **provincie
Gelderland**

betere vliegroutes (zowel de B+ als de aansluitroutes) van en naar Lelystad Airport te ontwerpen. Daarmee zouden wat ons betreft de verbeteringen die u wilt aanbrengen in de bestaande B+ routes overbodig worden en slechts een tijdelijke werking behoeven te hebben. Kunt u ons bevestigen dat u het door ons voorgesteld herontwerp van de routes in de vervolgfase van het programma luchtruimherziening serieus en met prioriteit ter hand neemt? Wij vinden het belangrijk dat u de effecten op de woon- en leefomgeving en natuur van de alternatieven tegen elkaar afweegt om zo tot een daadwerkelijke verbetering van de routes te komen.

- U maakt in de voortgangsbrief melding van verbetermogelijkheden van de bestaande aanvliegroutes. In het vorige punt gaven wij aan dat deze routes wat ons betreft slechts een tijdelijke betekenis hebben. In uw communicatie is evenwel niet helder waar deze wat ons betreft tijdelijke routes komen te liggen, op welke hoogte er gevlogen wordt en welke geografische reikwijdte uw routes hebben; ook waar het gaat over uitwijkopties. Het bijgevoegde kaartmateriaal is oud. Graag zien wij geactualiseerd en beter uitgewerkt kaartmateriaal om ons hierover een beeld te kunnen vormen.

Openingstijden Lelystad Airport

Wij hebben kennis genomen van de voorgenomen openingstijden voor Lelystad Airport. Wij zien dat daarbij vluchten in de vroege ochtend, late avond en zelfs aan het begin en einde van de nachtelijke uren realiteit kunnen worden. Dat betekent ook dat de vliegroutes op die tijden gebruikt worden en we maken ons dus zorgen over de effecten op de woon- en leefomgeving van dergelijke vluchten; en dan met name de slaapverstoring van de inwoners die onder de routes wonen. Het kan wat ons betreft niet zo zijn dat vluchten in de vroege ochtend, late avond en het begin en einde van de nacht, waarvoor op Schiphol geen ruimte is, worden afgehandeld op Lelystad Airport. Wij zien spanning met het uitgangspunt 'geen nacht en geen vracht'. We verwachten van u dat u dit uitgangspunt vasthoudt.

Vierde naderingspunt

Het is nog onduidelijk of vliegroutes van en naar Schiphol en Lelystad Airport gaan lopen via het z.g.n. vierde naderingspunt, en zo ja, hoe de vertrek- en naderingroutes zullen worden vormgegeven. Kunt u dat verhelderen? We sluiten niet uit dat de introductie van een dergelijk naderingspunt tot aanzienlijk meer hinder op de grond kan leiden.

De commissie MER is kritisch over de werkwijze bij de keuze van een vierde naderingspunt. Het is onhelder wat de effecten van een dergelijk vierde naderingspunt zijn, ook in relatie tot welke zoekgebieden er zijn. Wij gaan er van uit dat u de zoekgebieden met ons bespreekt, onderzoek doet naar de effecten van naderingspunt en bijbehorende stijg- en daalroutes naar de luchthaven(s) in de zoekgebieden en daarbij afwegingen met ons deelt en dat u ons betreft in dat onderzoek.

Militair luchtruimgebruik

Wij hebben ons nog geen goed beeld kunnen vormen van de effecten van herziening van het luchtruimgebruik op het militaire luchtruimgebruik.

Het verplaatsen, wijzigen en inrichten van oefengebieden en de daarbij behorende vliegroutes zal merkbaar zijn op de grond.

Datum

5 oktober 2021

Zaaknummer

2021-000878

Blad

3 van 3

Wij gaan ervan uit dat u ons duidelijk inzicht geeft in de te verwachten effecten op de woon- en leefomgeving en natuur van toekomstig militair luchtruimgebruik en dat u ons betreft bij de afwegingen die u hierbij maakt in de planvormingsfase.

Milieu effecten, monitoring en handhaving

Onduidelijk is hoe u de geluids- en milieueffecten van de nieuwe vliegroutes en andere veranderingen in het luchtruimgebruik gaat bepalen, monitoren en handhaven. Eerder kondigde u een nieuwe methode aan om cumulatieve van geluidbelasting inzichtelijk te maken. Wanneer kunnen wij hierover meer informatie van u verwachten?

Inbreng regionale en lokale overheden planuitwerkingsfase

In uw Voortgangsbrief geeft u aan dat u van plan bent om uw partners in de regio te betrekken in de planuitwerkingsfase. Wij vinden ook dat voor onze inwoners, recreanten en ondernemers duidelijk moet zijn welke effecten zij kunnen verwachten op hun onderneming, in hun woon- en leefomgeving en op de natuur. Wij willen graag tijdig en actief betrokken worden bij de uitwerking van plannen en de afwegingen die u daarbij maakt, zoals bij het herontwerp van vliegroutes, het vierde naderingspunt en het militaire luchtruimgebruik.

Wij zijn hierover met u in gesprek. We geven hier graag nader invulling aan, als uitwerking van de “Handreiking Samen werken aan het Luchtruim” die wij u hebben gedaan. We zijn benieuwd naar uw voorstel om hier nader invulling aan te geven.

Graag ontvangen wij voordat u de Voorkeursbeslissing Luchtruimherziening laat vaststellen en/of aanvangt met de volgende fase van het programma Luchtruimherziening een reactie op onze vragen en aandachtspunten.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Miriam Nienhuis-van Doremaele
Secretaris

Bijlage(n)

- Overzicht regio partners, vertegenwoordigd in het Bestuurlijk Gelders Kernteam Luchtvaart

Bijlage bij:

Brief Provincie Gelderland, Reactie op Voortgangsbrief Luchtruimherziening 22 juni 2021

Datum: 5 oktober 2021

Ons zaaknummer 2021-000878

Overzicht Regiopartners

Bestuurlijk Gelders Kernteam Luchtvaart (d.d. 5 oktober 2021)

- Provincie Gelderland
- Regio Arnhem-Nijmegen (Gemeente Arnhem)
- Regio Rivierenland (Gemeente Tiel)
- Regio Foodvalley (Gemeente Ede)
- Regio Noord-Veluwe - West (Gemeente Harderwijk)
- Regio Noord-Veluwe - Oost (Gemeente Hattem)
- Regio Achterhoek (Gemeente Bronckhorst)
- Regio Cleantech (gemeente Apeldoorn)

- Natuurorganisaties (Bestuur Nationaal Park Hoge Veluwe)
- Omwonenden (Bestuur Samenwerkende Actiegroepen Tegen Laagvliegen)
- Recreatie ondernemers (Bestuur Hiswa-Recron)
- Luchtvaartsector &-deskundigheid [REDACTED]